

Mirsad Hadžikadić:

Bilo je važno da se ja pojavim u Zenici, gdje se situacija naročito zagrijala. To je jedan veći grad koji je bio poput Pittsburga u Bosni i Hercegovini, sa mnogo željezara koje sada prolaze kroz tranziciju. Mittal je indijski čelični koncern koji je glavni poslodavac. Problem je potekao od činjenice da je unutar inicijalnog odbora koji smo mi imenovali i koji je trebao biti zamijenjen na tom sastanku svih delegata došlo do sukoba između dvije grupe ljudi koje su željele da preuzmu odbor, što je zaista u potpunoj suprotnosti sa onim što Platforma predstavlja. U Platformi se radi o zajednici i o tome da se brinemo o svojim susjedima i šta treba da uradimo, a ne o tome ko je u pravu a ko nije. Uostalom, ko su oni da utvrđuju ko ima pravo da bude tu a ko nema? Mnogo problema se pojavilo na konvenciji, ali konvencija je održana i novi odbor je izabran. Iste te večeri počeli su pristizati emailovi o nepravilnostima za vrijeme glasanja, i sljedeća dva dana su se svela na to ko je varao a ko nije, te kako su uznemireni oni koji nisu pobijedili. U tom gradu naše članstvo je poraslo sa 300 na 600 za samo par sedmica pred izbore, što jednostavno znači da su te frakcije unutar inicijalnog odbora regrutovale ljude da se priključe Platformi kako bi glasali za njih. Došli su čak i ljudi koji nisu ni zainteresovani da zaista budu tu. To je bio loš znak, i znali smo da se nešto loše dešavalo, kao i nepravilnosti za vrijeme glasanja. Neki ljudi su donijeli više glasačkih listića nego je dozvoljeno. Oni su imali objašnjenje da su to uradili za nekoliko ljudi koji su stajali napolju, ali ipak, to se ne može raditi. Zatim su dopustili da se glasanje odvija prije nego što su svi kandidati dobili priliku da se predstave, što takođe nije po našim propisima. Bio je i slučaj sa ljudima koji su glasali a nisu ni prisustovali skupštini, što takođe nije nešto što mi odobravamo. Na kraju smo odlučili da idemo u Zenicu i da ponovo razgovaramo nakon cijelog tog meteža. Odlučili smo da se sastanemo sa inicijalnim odborom i sa svim kandidatima za pozicije, jer jednostavno smo željeli da saslušamo obje strane, što smo i učinili. U vezi tog problema smo održali sjednicu Predsjedništva Platforme za progres, i odlučili smo da ponovimo izbore. Ovaj put bismo izbore kontrolisali iz centralnog ureda, što je naravno naljutilo grupu koja smatra da je pobijedila na izborima, pa su oni povukli svoje kandidate pa nismo imali dovoljno kandidata za svaku otvorenu poziciju, kako bismo održali smislene izbore, s obzirom da mi zahtijevamo da imamo barem dva kandidata za svaku poziciju. Nakon što su se oni povukli, pošto nismo imali dovoljno kandidata, proglasili smo izbore nevažećima i odlučili

imenovati odbor koji će rukovoditi Platformom u Zenici, ne dajući im priliku da glasaju jer su oni jednostavno izmanipulisali sistem. Ovo je bila zaista teška lekcija, i pokazatelj da moramo bolje da kontrolišemo proces, da je kvalitet mnogo važniji od kvantiteta. Trenutno imamo oko 6000 članova, što je za sedam mjeseci veliki broj za Bosnu. Ja sam odlučio da ne možemo tako raditi, i da moramo da se pobrinemo da imamo kvalitetne ljude. Učlanjenje ljudi samo da bi glasali ne smije biti dozvoljeno, tako da ćemo tražiti zaista kvalitetne članove. Postoji shvatanje da članstvo ne predstavlja glasove. Imali smo oko 60.000 glasova, oko 10%, sa podrškom od oko 100.000-120.000 glasova, što ne znači da treba da imamo 120.000 članova. Ni tada nismo imali članove, pa ipak smo dobili 60.000 zvaničnih glasova i oko 100.000-120.000 glasova podrške. Nađimo kvalitetne ljude koji će predstavljati Platformu na pravi način. Samo to, kao primjer, će biti pretvoreno u veći broj glasova. Tako da smo odlučili da nađemo pravu osobu u Zenici koja će upravljati našim nastojanjima, predložiti druge osobe koji će rukovoditi odborom, a zatim proširiti mrežu na podnivo u Zenici. Dakle, ovo je bila jako teška lekcija za nas. Ovaj proces još uvijek nije finaliziran, ali ljudi u tom gradu su jednostavno pokazali da nisu mentalno spremni za promjene. Previše internih sukoba je jednostavno znak da oni nisu spremni za poruku Platforme.

Clark Curtis:

Moji prvi utisak je da ovi pojedinci zaboravljaju poruku Platforme za progres i pristupaju joj kao politici, kao normalnom *statusu quo* na koji su navikli, sudeći po onome što su pokušali da urade. Je li ovo preširok zaključak?

Mirsad Hadžikadić:

To je tačno. Mi smo zapravo naučili jednu stvar, a mislim da su svi već sumnjali da je to slučaj odnosno da bi to mogao biti slučaj, a to je da će pored pronalaska novca najteža stvar biti pronalazak pravih ljudi, ljudi koji su spremni za promjenu i koji nisu već potopljeni u sistemu korupcije koji trenutno postoji. Mi na težak način saznajemo da će ovo biti teško, i zato je ovo insistiranje na kvalitetu a ne na kvantitetu meni jako važno. Bolje je imati što manje ljudi za koje znamo da nisu spremni za promjenu, i koji neće biti dio promjena koje su potrebne Bosni, nego imati 20.000 članova koji se donijeti propast umjesto da donesu promjene. Imamo problem u još

jednom gradu, u Mostaru. Mostar je jako važan grad, koji je podijeljen - pola je bošnjački a pola hrvatski. Tu smo imali koordinatora za cijelu regiju u južnom dijelu Bosne i Hercegovine, a imali smo i formiran inicijalni odbor za sami grad Mostar. Ni njima nije išlo dobro. Problem je bio koordinator, koji je bio neučinkovit i koji se uvijek žalio na nešto i tražio nešto samo kako bi pokrio svoju nesposobnost da izgradi organizaciju. Shvatili smo da, umjesto da ga zamijenimo, možemo da mu dodamo nekoga da mu pomogne. Na taj način smo obazrivo zapravo rekli da dodajemo osobu koja će pomoći kadrovskoj komisiji Platforme da uspostavi prave ljudske resurse unutar te regije. Koordinator regije je to shvatio kao napad na njega, i ubijedio je cijeli odbor grada Mostara da daju ostavku. Što je u redu jer, ako se oni tako osjećaju onda oni nisu bili prave osobe za to, i nisu uspjeli da ostvare nikakvo širenje. Bilo je samo nekoliko članova i oni nisu ostvarili nikakav napredak sa širenjem među hrvatsku populaciju, a mi želimo da Platforma bude inkluzivna. Dakle, oni su dali ostavku, i to je u redu. Mi smo sačekali dva dana i poslali im dopis u kojem smo im zahvalili za dotadašnji doprinos. To ih je očito naljutilo, jer su očekivali da ih ja zovem i zamolim da ostanu. Ja nisam imao namjeru to uraditi. Ako ste spremni za borbu, vi se borite, a ako niste, onda u redu. Plus, trebali su me zvati unaprijed da mi kažu ko će dati ostavku i šta se dešava i do čega će doći, odnosno da su dodavanje te osobe interpretirali kao nedostatak povjerenja. Mogli smo razgovarati o tome i mogao sam im objasniti šta se zapravo dešavalo. Ali ne, oni su odlučili da djeluju jednostrano, pa sam ja u suštini samo zahvalio. Pitali su zašto ih nisam zvao, a onda su postali skoro neprijateljski nastrojeni. Počeli su širiti lažne vijesti o Platformi i napadati nas. A ja sam rekao da je jedna stvar reći da osjećate da ne možete obaviti neki posao ili da ste ljuti, ali da je sasvim druga stvar pričati loše stvari o nečemu. To jednostavno znači da tu niste iz pravog razloga. I to je u redu. Mi ćemo proći kroz to, mi ćemo preživjeti. Definitivno nećemo reagovati na način na koji su oni reagovali, niti ćemo govoriti išta loše o njemu, nego ćemo jednostavno nastaviti dalje. Međutim, ovo je ponovo naglasilo potrebu da se bude zaista pažljiv sa ključnim ljudima, a zatim da se radi s njima da im se pomogne pronaći ostale sjajne ključne ljude, koji će zatim proširiti organizaciju. Ja mislim da je ovo nešto što niko drugi nije uradio. Sve druge stranke žele da imaju što je moguće veći broj članova i što više glasova, a nama to ne treba. Nama trebaju oni koji zaista mogu doprinijeti, koji zaista vjeruju da je ovo prava ideja, da je ovo pravi pristup, da je došlo vrijeme i da oni imaju ulogu u

tome koju moraju odigrati. Znam da će biti teško i drago mi je da se ove stvari dešavaju rano u procesu, tako da možemo ispraviti greške i nastaviti punom snagom.

Clark Curtis:

Jesu li ovo situacije koje si predvidio pa se njima samo trebalo baviti sada kad su se desile, ili su one učenje kroz iskustvo, ili pak kombinacija obje ove stvari?

Mirsad Hadžikadić:

Očekivao sam nešto od ovoga. Često sam čuo o situacijama koje završe ovako, gdje neke osobe ne žele biti dio nečega ako su druge osobe dio istog toga. Očekivao sam ljude koji žele da nam se pridruže jednostavno da bi bili dio nečega što ima potencijal da postane značajna politička snaga, gdje će i oni na kraju imati koristi od toga, i bojao sam se da li ćemo moći prepoznati takve ljude i eliminisati ih u ranim fazama. Međutim, nisam predvidio da će interni sukobi biti tako pakosni i da će sadržavati lične napade odnosno verbalne napade i napade na društvenim medijima. Na primjer, evo još uvijek u Zenici jedna grupa zahtijeva da mi jednostavno izbacimo jednog člana druge grupe i da javno osudimo online ponašanje tog člana odnosno ponašanje na društvenim medijima te druge grupe. A ja im uporno govorim da ne možemo to uraditi, čak ni ako je ta osoba zaista koristila prljav jezik, iako smo mi mnogo puta tražili da se to ne radi, jer se ne može to raditi i biti predstavnik Platforme za progres. Ali oni žele da mi napišemo zvaničnu izjavu na našoj web stranici. Ja sam im odgovorio da, ako vi to tražite i mi to uradimo za vas, onda će sljedeća osoba da se požali da ju je neko uvijedio i da onda trebamo tog nekog javno da osudimo. Na kraju bismo pisali 125 takvih izjava dnevno, što ne možemo raditi. Mi to ne podržavamo nego smo to jednostavno izjavili, ali ne možemo ih zaista zaštititi od lošeg ponašanja drugih ljudi u društvenim medijima. Sada ti ljudi govore da će doći ovdje protestovati ispred naših zgrada dok to ne uradimo, i neka to urade ako žele. To će privući medijsku pažnju na Platformu za progres, tako da ćemo konačno biti u medijima, u redu je. Nisam to baš očekivao. Nisam očekivao da će se ljudi boriti i zubima i noktima za pozicije u stranci. Jednu stvar smo uvidjeli, a to je da ljudi misle da Platforma ima takvu svijetlu budućnost, pa oni žele rano da joj se pridruže. Žele da budu dio nje. A izbacivši druge, oni imaju bolje šanse da dobiju visoke funkcije u

Platformi. Nisam očekivao da će to biti takva bujna politička teritorija, a to vidim u okrutnosti napada jednih na druge, koja nam jednostavno kaže da ljudi ovo vide kao nešto što ima zaista svijetlu budućnost. Zaista sam šokiran intenzitetom njihovih emocija, i zahvalan sam što to rade, ali ipak sam smeten i rastužen zbog činjenice da oni ne mogu jednostavno biti dobri građani, dobri susjedi i dobri ljudi jedni prema drugima, te jednostavno izgraditi državu. Hajdemo prihvatiti ovaj cilj i ovu misiju i učiniti što možemo. Taj dio nisam očekivao.

Clark Curtis:

Je li vam to stvorilo frustracije ili možete razmišljati o tome kao o dijelu procesa, dijelu rasta, naučiti iz toga i produžiti dalje?

Mirsad Hadžikadić:

Dobro pitanje. Ja sam spremniji da produžimo dalje nego ljudi oko mene. Činjenica je da ljudi oko mene ne mogu produžiti dalje, a ja mogu, i ja mislim da se oni uporno vraćaju na tu temu, jednostavno zato što je neko nekom drugom rekao nešto u emailu ili u komentaru na društvenim medijima, pa je došlo da kraja svijeta. Pa oni i dalje paniče i vraćaju se na to pitanje, a ja im kažem da se opuste i da jednostavno nastavimo raditi svoj posao. Nadati se da će u konačnici oni shvatiti poruku. Znaš u čemu je problem, ovdje naučiš da ne možeš reći ništa. Jer kad kažeš bilo šta, nekim ljudima će se to svidjeti a drugima neće, tako da, ako dođe televizija da priča s tobom i ti nešto izjaviš, onda moraš ostati pri tome, ostati pri originalnoj izjavi. Isto je sa društvenim medijima. Sve je na internetu, na Youtubeu. Taj program će biti na Youtubeu, a nakon toga će ljudi početi pisati komentare. U trenutku kad počnete odgovarati na te komentare, to je početak beskrajnih konverzacija, i niko nikada neće prihvatiti nikakvo objašnjenje bez da vam zadaju još jedan udarac. Tako da ja pokušavam da im kažem da puste da oni pričaju, jer je u redu. Mi smo duže u vijestima, ljudi će pričati o nama i negativne i pozitivne stvari, ali u redu je. Neki ljudi će nas braniti, drugi neće. Ali, ako mi to počnemo raditi onda ne možemo ništa drugo ni učiniti, onda ćemo se samo time baviti - odgovaranjem na sujetu nekih ljudi. Neko nema pametnija posla pa sjedi i piše poruke, a ja trebam ostaviti sve samo da bih nas branio. Dakle, zaista sam zahvalan da sam imao to američko iskustvo, ne kao političar nego kao neko ko je pratio politički

proces i ko je glasao, diskutovao o političarima i imao priliku vidjeti kako mnogi od njih rade stvari koje nisu uvijek dobro prihvaćene i vidjeti kako su oni reagovali na to. Interesantno je. Čitam puno, zapravo želim da čitam puno, zateknem se kako tražim informacije o načinu na koji političari reaguju na stvari, kako se ponašaju. Interesantno je da mi je neki dan neko poslao nešto o Donaldu Trumpu, i interesantno je da svako ima određeni stil. Njegov stil je definitivno neobičan. On izjavljuje tako puno svirepih stvari da su se ljudi sad skoro navikli na to, tako da što god on kaže to samo proleti i postaje nebitno. S druge strane, za druge političare, ako oni kažu nešto tako, ljudi će ih napasti na zloban način i predvidjet će kraj karijere tog političara. Pokušajte to reći Trumpu, pa ćete čuti šta vam on kaže na to. Skoro se zapravo radi o tome kako kreirate vlastiti brend, kako se plasirate na tržište. Vrlo je interesantno.

Clark Curtis:

Ako imaš vremena, imam još jedno pitanje o skupštinama i odborima koji se formiraju po gradovima. Jesu li oni odgovorni za pronalazak kandidata za pozicije gradonačelnika i vijećnika, ili oni samo odobravaju te osobe? Kako to zapravo funkcioniše?

Mirsad Hadžikadić:

Zapravo mi upravo uspostavljamo taj sistem. Pretpostavka je da će naš kadrovski tim i predsjedništvo zajedno sa lokalnim organizacijama shvatiti ko su pravi ljudi. Pretpostavka je da će lokalni odbori predlagati kandidate za razne funkcije, bilo u gradskim vijećima ili kao članovi kantonalnih vlada ili entitetskih vlada, ili na nivou Bosne i Hercegovine. To je proces. Većinom će oni predlagati. Ponekad će naše predsjedništvo reći da poznaje neke ljude i da su oni dobri. Ali, u svakom slučaju ćemo raditi zajedno: kadrovska komisija, predsjedništvo i gradski/opštinski odbori će kreirati, verifikovati i odobravati liste.

Clark Curtis:

Ima li već osoba koje su zainteresovane da se kandiduju na nadolazećim lokalnim izborima?

Mirsad Hadžikadić:

Da. Zapravo sam jako zadovoljan što imamo 22-28 kandidata za 11 pozicija u gradskim odnosno opštinskim odborima Platforme za progres. Jer inače, ako imate 11 pozicija, jedva da ćete naći 11 ljudi koji su voljni to da urade, s obzirom da to podrazumijeva puno rada – treba izgraditi organizaciju u toj opštini. Međutim, imamo mnogo kandidata, i to su često odlični kandidati, što je dobro za nas jer to je prva grupa koju ćemo posmatrati kao potencijalne ljude koji će biti na listama za izbore. Međutim, ljudi misle da, ako su u tim gradskim i opštinskim odborima, njihove šanse za kandidovanje za parlament su veće, što nije tačno. Mi im to uporno govorimo, ali s obzirom na nivo borbe da budu u tim odborima, to nam ukazuje da se upravo to dešava u drugim strankama – liste se formiraju primarno od ljudi koji su u lokalnim odborima. To neće biti naš slučaj, i ja im to uporno govorim, jer vidim mnoge odlične ljude koji nisu uspjeli da postanu članovi odbora jer nisu dobili dovoljno glasova, i ja se uvijek iznenadim zašto nisu uspjeli, s obzirom da su odlični kandidati. Ali, mi ćemo se sjetiti toga kada počnemo tražiti kandidate za razne pozicije. Bit će to velika borba, jer znaš, plate su zapravo dobre i doći će vrijeme kada, bilo da ste član vijeća ili član kantonalnog parlamenta, ili entitetskog ili državnog parlamenta primete platu koja je pet do deset puta veća od prosječne plate u zemlji, tako da je to velika pobjeda.

Clark Curtis:

Znam da je frustrirajuće slušati i gledati kako se sve to odvija, ali možda se upravo tako dešava demokratija u razvoju.

Mirsad Hadžikadić:

Znaš, meni je to vrlo interesantno. Postoje neka istraživačka pitanja kao što su odnos između nacionalnosti i religije, zatim kompletan koncept nacionalnih država. Šta je definicija koncepta nacije? Kako ju mi definišemo? Je li to skup građana unutar jedne zemlje, ili su to etničke grupe? Ako su to ti građani ili etničke grupe, može li demokratija djelovati kao pozitivan odgovor na to? Koja je uloga identiteta i kako se on formira? Mnoge stvari su interesantne. Neki autori su napisali radove, knjige i istraživanja na ovu temu i meni je jako žao što nemam vremena da to sve pročitam, ali u društvenom smislu, razumijevanje ovih pitanja moglo bi biti ključ za

razumijevanje ne samo mogućnosti za rješenje bosanskog problema, nego i onoga što ja predviđam da će biti budući politički problemi u Evropi i ostatku svijeta, pa i Sjedinjenim Američkim Državama. Dakle, vrlo je interesantno. To je otvoreno polje za istraživanje. Svijet se brzo mijenja: izbjeglice, migracije, tehnologija i transport mijenjaju sastav društva, stvaraju se nove moralne vrijednosti, i predviđanje ishoda je zapravo odlično. Mi trenutno ponovo definišemo, a kad kažem mi, mislim na svjetske stručnjake i političare, koncept zemlje, države, nacije, ljudskih prava, političkog sistema. Za mnoge stvari za koje sam očekivao da su već utvrđene se ne čini da je to slučaj. Čini se da rasplićemo stvari, što je opasno jer ne znamo kuda to vodi. Sigurno je da je demokratija napadnuta sa svih strana, a nije sigurno da postoje dobri odgovori na to, odnosno dobre reakcije.

Clark Curtis:

Čini se da analiza svega toga i pronalazak rješenja odgovaraju upravo duhu čovjeka kojeg ja poznajem i koji je direktor Instituta za kompleksne sisteme na univerzitetu UNC Charlotte.

Mirsad Hadžikadić:

Meni je privilegija što imam ovu priliku da budem usred svega ovoga u jednoj maloj zemlji. Međutim, moram ti reći da ova mala zemlja ima sve elemente svih budućih problema koji mogu zadesiti čovječanstvo, i iz te perspektive je to odlično mjesto da se u njemu bude.